

1. ΚΕΙΜΕΝΟ

Κώστας Καρυωτάκης: Κάθαρσις

(Κ.Ν.Α. Γ' Λυκείου, σσ. 38-40)

2. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ

2.1. Στοιχεία που αφορούν στο συγγραφέα, λογοτεχνικό περιβάλλον και λοιπά γραμματολογικά στοιχεία:

1. Ο Κ. Καρυωτάκης έδωσε σε αυτό του το κείμενο τον τίτλο “Κάθαρσις”. Πώς δικαιολογείτε εσείς αυτό τον τίτλο;
2. Ποια γεγονότα της ζωής του Καρυωτάκη και ποια στοιχεία της προσωπικότητάς του μπορείτε να αντλήσετε από το κείμενο;
3. Ποια εικόνα της κοινωνίας μας δίνει το κείμενο αυτό;

2.2. Δομή του κειμένου, επαλήθευση ή διάψευση μιας κρίσης με βάση το κείμενο, εκφραστικά μέσα και τρόποι του κειμένου (υφολογική διερεύνηση, αφηγηματικές λειτουργίες, επιλογές του δημιουργού σε διάφορα επίπεδα γλωσσικής ανάλυσης):

1. Η σήψη του δημοσιούπαλληλικού κατεστημένου της εποχής του Καρυωτάκη του προκαλεί πικρία, οργή και αγανάκτηση. Να σχολιάσετε την άποψη αυτή έχοντας ως βάση το εξεταζόμενο κείμενο.
2. Ποια χαρακτηριστικά έχει το ύφος του Καρυωτάκη σε αυτό το κείμενο;
3. Οι πέντε πρώτες παράγραφοι του κειμένου εισάγονται με το “έπρεπε να...”. Τι νομίζετε ότι υποδηλώνει αυτή η επανάληψη;
4. Ποιες θεματικές περιοχές (ενότητες) διακρίνετε στο κείμενο και ποιος συναισθηματικός τόνος κυριαρχεί σε κάθε μία από αυτές;
5. “...να παραδοκώ την ιλαρή ματιά του. Αν μου την εχάριζε, να ξεδιπλώσω το καλύτερο χαμόγελό μου και να τη δεχτώ όπως σε μανδύα ιππότης ένα βασιλικό βρέφος”: Να επισημάνετε και να σχολιάσετε το σχήμα λόγου ως προς την εντύπωση που σας προκαλεί.

6. “<T>ο πεζό αυτό (...) κρύβει μια απίστευτα σφριγηλή δύναμη, που ξεπετάγεται, όπως η φλόγα και το δηλητήριο ενός μικρού, φαρμακερού φιδιού. Είναι καυστικός και δηλητηριώδης εδώ ο Καρυωτάκης”¹. Να επαληθεύσετε αυτή την κρίση με βάση το κείμενο.

2.3. Σχολιασμός ή σύντομη ανάπτυξη χωρίων του κειμένου.

1. Σε τι αρνήθηκε να ενδώσει ο συγγραφέας σύμφωνα με το κείμενο;
2. Να περιγράψετε με δικά σας λόγια την επίσκεψη του αφηγητή στο ενετικό κάστρο και να αναφερθείτε στην επίδραση που άσκησε στον ψυχισμό του αυτή η επίσκεψη².
3. “Και σε βασανισμένα στήθη χωρικών βλέπω να δυναμώνει η πνοή που θα σας σαρώσει”. Να σχολιάσετε αυτή τη φράση.

2.4. Σχολιασμός αδιδακτου λογοτεχνικού κειμένου:

Γ. Ιωάννου: Σε επαρχία μακρινή³

*Σε επαρχία μακρινή δημόσιος υπάλληλος.
Κονταίνει κάθε μέρα μέσα του η κραυγή
Ζήτω η Ελευθερία· γιατί κι αυτή καλή
όμως γλυκό και το ψωμί - πράγματα
τόσο για την ώρα ασυμβίβαστα.*

*Διάφοροι κι απίθανοι επαγρυπνούν τριγύρω του.
Η ευτυχία ονομάζεται εδώ εφημερίς
- του κυβερνώντος, εννοείται, κόμματος.*

*Κάθε καφές κι ένα καινούριο όνειρο
προορισμένο σε μιαν ώρα να στεγνώσει.*

¹ Παπακόστας Γ., “Κ. Γ. Καρυωτάκης: Μια συνείδηση εν εγρηγόρσει”, *Φιλολογική*, τεύχος 59, Απρίλιος-Μάιος - Ιούνιος 1997, σ. 29.

² Πρβλ.: “Ο ποιητής (...) κ α θ α ί ρ ε τ α ι από το μόλυσμα καταφεύγοντας καλύτερα, στην ερημιά, σε φρούρια, τείχη, επάλξεις -”σπάζοντας μεγάλα, ξερά χόρτα” (Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας, Γυμνασίου-Λυκείου, 2, Ποίηση (Καβάφης-Καρυωτάκης-Σεφέρης-Ρίτσος), Βιβλίο του καθηγητή, Ο.Ε.Δ.Β., Αθήνα 1994, σ. 83).

³ Ιωάννου Γ., *Τα χίλια δέντρα και κάποια άλλα ποιήματα*, 1954-1963, εκδ. Ερμής, Αθήνα 1973.

*Και μόνο τις αργίες όταν κρύβεται
στο ξένο του δωμάτιο, κάπως σα να ξεχνιέται,
ίσως να ζαναζεί.*

Ποιες ομοιότητες και ποιες διαφορές διαπιστώνετε ανάμεσα στο ποίημα του Γ. Ιωάννου και το πεζό *Κάθαρσις* του Κ. Καρυωτάκη;

3. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΣΠΗΤΙ

1. Έχοντας ως αφετηρία το κείμενο του Κ. Καρυωτάκη *Κάθαρσις*, να γράψετε ένα δικό σας κείμενο στο οποίο να εξηγήτε τι αρνήθηκε να κάνει στη ζωή του ο ποιητής και ποιες συνέπειες είχε αυτή του η άρνηση.
2. Ειρωνεία είναι το να προσποιείται κάποιος ότι υποστηρίζει το αντίθετο από εκείνο που πραγματικά πιστεύει.
 - α) Σε ποια σημεία του κειμένου θα λέγατε ότι ο συγγραφέας ειρωνεύεται;
 - β) Σε τι έγκειται η ειρωνεία σε κάθε περίπτωση;